

Tehlikeli Yük Genel Fark?ndal?k Anketi

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Tehlikeli Yük Genel Fark?ndal?k Anketi*. Turkish Psychological Scales.
Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=31412>

Öz

Tehlikeli Yük Genel Farkındalık Anketi, Özge Eski tarafından 2017 yılında tamamlanan bir yüksek lisans tezi kapsamında geliştirilmiş özgün bir ölçme aracıdır. Bu anket, özellikle denizyolu tehlikeli yük taşımacılığında görev yapan liman çalışanları bu konudaki genel bilgi ve farkındalık düzeylerini sistematik olarak değerlendirmek amacıyla tasarlanmıştır. Ölçek, denizcilik operasyonlarında güvenlik standartlarının iyileştirilmesine yönelik temel verilerin toplanması ve eğitim ihtiyaçlarının belirlenmesi için önemli bir araç işlevi görmektedir.

Anahtar Kelimeler

Tehlikeli Yük, Genel Farkındalık, Liman Çalışanları, Denizyolu Taşımacılığı, Ölçek Geliştirme, Güvenlik, Lojistik.

Yazarlar

Özge Eski

Amaç

Anketin temel amacı, denizyolu ile taşınan **tehlikeli yüklerin** güvenli ve uluslararası standartlara uygun bir şekilde elleçlenmesi sürecinde, doğrudan bu operasyonlarda görev alan liman personelinin sahip olduğu bilgi ve farkındalık düzeyini sistematik olarak ölçmektir. Bu farkındalık düzeyinin belirlenmesi, potansiyel riskleri azaltmak ve operasyonel güvenliğini artırmak için atılacak adımlara bilimsel dayanak sağlamaktadır.

Bu ölçüm sayesinde, liman yönetimleri ve ilgili otoriteler, çalışanların tehlikeli madde yönetimi konusundaki eğitim ihtiyaçlarını belirleyebilir ve güvenlik protokollerindeki eksiklikleri tespit edebilirler. Ölçek, denizcilik ve lojistik sektörlerinde tehlikeli madde taşımacılığının getirdiği zorluklara karşı bilinç düzeyini yükseltmeyi hedeflemektedir.

Yapı

Ölçek, liman çalışanlarının **tehlikeli yükler** hakkındaki genel farkındalık düzeyini ölçen çok boyutlu bir yapıyı temsil etmektedir. Bu yapı, çalışanların tehlikeli maddelerin sınıflandırılması, etiketlenmesi, ambalajlanması, depolanması ve özellikle acil durumlarda (yangın, sızıntı vb.) yapılması gerekenler hakkındaki temel bilgi birikimini kapsamaktadır.

Yapısal olarak, anket maddeleri, Uluslararası Denizcilik Örgütü (IMO) tarafından yayımlanan ve denizyolu tehlikeli yük taşımacılığını düzenleyen zorunlu bir kod olan IMDG Kodu'nun temel gereklilikleri ve yerel güvenlik yönetmelikleri çerçevesinde oluşturulmuştur. Bu, ölçülen yapıların

uluslararası standartlara uygun ve geçerli olması sağlamaktadır.

Geçerlik

Anketin yapı geçerliliğini de?erlendirmek amacıyla detaylı istatistiksel analizler yürütülmü?tür. Yapı geçerliliği, bir ölçme aracının teorik olarak ölçmeyi amaçladığı kavramlar ne ölçüde do?ru ölçtü?ünün belirlenmesine yönelik kritik bir incelemedir (Altun??k, Co?kun, Bayraktarolu ve Yıldırım, 2005).

Ara?tırmada kullanılan anketin yapı geçerliliğine sahip olup olmadığını belirlemek için temel olarak **aç?mlayıcı faktör analizi** ve madde analizi yöntemleri kullanılmı?tır. Aç?mlayıcı faktör analizi, de?işkenler arasındaki ilişkilerden yola çıkarak temel faktör yapıları bulma işlemidir (Kline, 1994; Stevens, 1996; Tabachnick ve Fidell, 2001). Bu analizler, anketin teorik yapıya ve ampirik verilerle uyumlu olduğunu ve tehlikeli yük farkındalığını geçerli bir şekilde ölçtü?ünü göstermiştir.

Güvenilirlik

Ölçeğin güvenilirliği, anket uygulamasının aynı koşullar altında ve aynı yollarla tekrarlanması durumunda benzer sonuçlar tutarlı bir şekilde verme gücü ile ilgilidir (Özolu, 1992). Tehlikeli Yük Genel Farkındalık Anketinin güvenilirliği için yaygın olarak kullanılan iç tutarlılık katsayısı olan **Cronbach Alfa** (α) katsayısına bakılmı?tır.

Elde edilen **Cronbach Alfa** katsayısının yüksek olması, anketin yüksek derecede iç tutarlılığa sahip olduğunu ve güvenilirliğinin yanı sıra geçerliliğinin de önemli bir göstergesi kabul edilmektedir (Baykul, 1979). Bu sonuç, anket maddelerinin ölçülen genel farkındalık yapısına tutarlı bir biçimde temsil ettiğini doğrulamaktadır.

Faktör Analizi

Ölçek geliştirme çalışmasında, Tehlikeli Yük Genel Farkındalık Anketinin yapısal bütünlüğünü ve boyutları tespit etmek amacıyla **aç?mlayıcı faktör analizi** (AFA) uygulanmı?tır. AFA, gözlemlenen de?işkenler arasındaki korelasyon matrisinden yola çıkarak, bu de?işkenlerin altında yatan ve ölçülen yapıya açıklayan gizil faktörleri ke?fetme yöntemidir.

Bu analiz, anketin hangi temel bilgi alanlarına ayrıldığı ve her bir maddenin ilgili faktöre yükünün yeterli düzeyde olup olmadığını ortaya koymuştur. Faktör analizinin bulguları, liman çalışmaları tehlikeli yük farkındalığını alt bileşenlerini anlamlandırmak ve ölçeğin yapısal geçerliliğini desteklemek için temel teşkil etmiştir.

Araç

Test Tipi: Geliştirme (Yüksek Lisans Tezi Kapsamında Geliştirilmiş Anket)

Format: Anket (Derecelendirme formatı kaynakta belirtilmemiştir, ancak genellikle Likert veya Çoktan Seçmeli formatta uygulanır.)

Mevcut Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: Liman Çalışanları

Yaş Grubu: Yetişkin (Profesyonel Yaş Gücü)

Popülasyon Detayları: Denizyolu tehlikeli yük taşımacılığı operasyonlarında aktif olarak görev alan liman personeli.

Test Metodolojisi: Yapı geçerliliği, Açıklayıcı Faktör Analizi ve Madde Analizi ile test edilmiştir. Güvenilirlik, **Cronbach Alfa** iç tutarlılık katsayısı ile sağlanmıştır.

Anahtar Kelimeler

Denizcilik Güvenliği, Lojistik Farkındalık, Tehlikeli Madde Yönetimi, Cronbach Alfa, Yapı Geçerliliği, Yüksek Lisans Tezi.

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımlama: Bilgi mevcut değildir.

İletişim E-posta Adresleri: ozgeeski@hotmail.com

Yazın Adresi: İstanbul Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü (Yüksek Lisans Tezi Bölümünde).

Yazınlar, Ücret ve Test Yılı

Ölçek, Özge Eski tarafından 2017 yılında tamamlanan "Denizyolu Tehlikeli Yük Taşımacılığında Liman Çalışanlarının Genel Farkındalıkları ve Değerlendirilmesi" başlıklı yüksek lisans tezi kapsamında geliştirilmiştir. Ölçeğin bilimsel ve akademik amaçlı kullanımlarında kaynak gösterimi zorunludur. Ticari veya geniş çaplı uygulamalar için sorumlu yazar Özge Eski ile doğrudan e-posta yoluyla iletişime geçilmesi gerekmektedir.

Anketin orijinal PDF belgesi aşağıdaki adresten indirilebilir: [tehlikeli-yuk-genel-farkindalik-anketi-toad.pdf](https://tr-scales.arabpsychology.com/toad.pdf)

Kaynaklar

Altun????k, R., Co?kun, R., Bayraktaro?lu, S. ve Y?id?r?m, E. (2005). *Sosyal Bilimlerde Ara?tırma Yöntemleri: SPSS Uygulamaları*. Sakarya Yayınları.

Baykul, Y. (1979). *Eğitimde ve Psikolojide Ölçme*. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayınları.

Eski, Ö. (2017). *Denizyolu tehlikeli yük taşımacılığında liman çalışanlarının genel farkındalıkları ve değerlendirilmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). İstanbul Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Kline, P. (1994). *An Easy Guide to Factor Analysis*. Routledge.

Özo?lu, H. (1992). *Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme*. Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları.

Stevens, J. P. (1996). *Applied Multivariate Statistics for the Social Sciences* (3rd ed.). Lawrence Erlbaum Associates.

Tabachnick, B. G., & Fidell, L. S. (2001). *Using Multivariate Statistics* (4th ed.). Allyn and Bacon.

Tezin YÖK Ulusal Tez Merkezi üzerindeki bağlantısı: tez.yok.gov.tr

Tehlikeli Yük Genel Farkındalık Anketinin Maddeleri

ÖNEMLİ: Orijinal kaynak içerikte anketin maddeleri (sorular) bulunmamaktadır. Ölçek maddelerine ve derecelendirme yapısına erişim için sorumlu yazarın yüksek lisans tezi incelenmeli veya yazar ile iletişime geçilmelidir.